

שם התוכנית: **הסיפור שלי - השורשים שלי**

רציונאל ותיאור:

בעקבות חשיפה ולמידה של הצוות החינוכי בבית הספר את תפיסת חינוך 'דרך כפר' זיהינו את הצורך והתפקיד שלנו המחנכים לייצר אצל התלמידים 'עוגנים בעבר' ובכך להתייחס לעבר של התלמידים באופן חיובי.

התפקיד שלנו כמחנכים הוא לאפשר לתלמידים זרקור חיובי והזדמנות לחוויית הצלחה וכוח ביחס לעבר המשפחתי והאישי. אצל חלק מהתלמידים שלומדים בבית הספר שלנו ההזדמנות לחיבור אל הסיפור האישי והמשפחתי נחווה באופן שלילי.

אנו מאמינים כי היכולת והאפשרות לספר את הסיפור האישי ממקום של כח, מנקודת מבט חיובית, היא יכולת שיש לתרגל ולזמן אותה לתלמידינו. היכולת הזו משמעותית להווה ולעתיד.

התוכנית "הסיפור שלי – השורשים שלי", מתחילה ממקום ניטרלי של האופן בו מסופר סיפור. פתיחה זו נועדה להקנות לתלמידים את הרגישות להבחין כי למעשה כל סיפור מסופר מנקודת מבטו של המספר. ביכולתו של האדם לספר את הסיפור שלו או של האחר מכמה נקודות מבט. המטרה היא לפרוס בפני התלמידים זוויות מבט רחבות של המציאות ולאפשר להם לספר את סיפורם האישי ממקום של כוח ומנקודת מבט של גאווה ומשמעות.

מרכיב תפיסה עיקרי:

- עוגנים בעבר- העצמת העבר האישי, המשפחתי והתרבותי של התלמידים

מרכיבי תפיסה נוספים:

- ייצוג אמין של שלמות הורית: -העצמת ההורים בעיני הנער
- זהות המחנך- "מחנך תלת מימד"
- תיקון הלב- פיתוח חוסן נפשי

נספחים:

א. טפסים, נהלים וכלי עזר.

מהלך המפגשים

נושא/תוכן המפגש	מהלך המפגש בהרחבה
--------------------	-------------------

<p>קריאה של סיפור גן עדן (כסיפור המסופר מנקודות המבט השונות של: הנחש, אדם וחווה).</p> <p>המטרה היא לדון בשאלה: כיצד כל דמות מספרת את הסיפור שלה? מתודה לחיבור לסיפור של כל דמות: כל תלמיד כותב על פתק שאלה אחת שהוא רוצה לשאול דמות בסיפור.</p> <p>לאחר מכן, אוספים את השאלות ומחלקים לכל תלמיד שאלה של מישהו אחר. התלמידים צריכים להשיב על השאלות מהמקום של הדמות בסיפור <u>מטרת השיעור</u>- להתחבר לאחד הנרטיבים הקדומים של האנושות מנקודת מבט תנ"כית (חיבור לשורשים) ומשם להראות שסיפור ניתן לספר מכמה נקודות מבט. נתינת דגש על המשקל של יכולת הבחירה לגבי האופן בו מספרים את הסיפור.</p> <p>בסוף השיעור נסביר כי אנחנו מתחילים במסע לסיפור האישי של כל אחד מנקודת מבטו.</p>	<p>סיפור - חשיפה לנושא הסיפור שלי על ידי קריאת שמסופר מכמה נקודות מבט.</p>
<p>בתחילת השיעור יוזמן לדבר עם התלמידים <u>תלמיד יב'</u> (יכול להיות בוגר בית ספר, הורה של תלמיד או מישהו מהקהילה) שמספר את הסיפור שלו: למשל מרגע שהגיע לכיתה י' ועד היום כתלמיד יב' (עבודה, לימודים, חברה, חברים, משפחה)</p> <p>עם סיום השיחה עם התלמיד יערך בכיתה דיון:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. איך תלמיד י"ב מספר את הסיפור שלו: התרשמות (כוח, חלומות) 2. על איזה הבדלים הוא מדבר מאז והיום? 3. מה גרם לשינוי? 4. מה הכי מרשים בסיפור שלו? 5. האם מתחברים לסיפור ומי רואה את עצמו ככה בעתיד? 6. מאיזה מקום הוא מספר את הסיפור שלו (כוח? חולשה? עצב?) <p>משפטי מפתח לסיום המפגש: היכולת לספר סיפור משמעותית לעתיד ולהווה. קיימת בחירה ביחס למקום ממנו רוצים לספר את הסיפור.</p> <p>חיבור לתהליך ולמפגשים הבאים: במפגשים הבאים נבחן איך לספר את הסיפור שלי ושל משפחתי ממקום של כוח. אני בוחר מה לספר ואיך לספר!</p>	<p>סיפור אישי של אדם- איך אדם מספר סיפור?</p>
<p>אופציה לפתיחת שיעור: <u>קטע ממלך האריות</u> שמדבר על הבריחה של סימבה מעברו וחשיבות של העבר לתפקוד בהווה ובעתיד.</p> <p>במהלך השיעור יפוזרו חפצים שונים בכיתה. המטרה: בחירת חפץ/ תמונות ודרכו לספר סיפור אישי. כל תלמיד בוחר תמונה/ חפץ וצריך לספר בעזרתה משהו שקשור אליו או למשפחה שלו. (דוגמאות: תמונה של בית, תמונה של גן משחקים, תחפושת, ארוחה משפחתית, עוגה, שמיכה, שולחן, איש/אישה זקנים, אישה בהריון וכו').</p> <p>מטרה: חיבור לסיפור האישי שלי דרך הסיפורים ששמענו בשיעורים הקודמים.</p> <ul style="list-style-type: none"> • חשוב שהמורים יתחילו את הסבב בדוגמא שלהם על חפץ/תמונה וסיפור משפחתי. זה סוג של מודלינג, מכתוב את האווירה ורמת השיתוף ומאפשר לחוות הכרות עם המחנך ממימד נוסף. 	<p>"מה הסיפור שלי"</p>
<p>לפיתוח ותרגול מיומנויות של ראיון אישי נצפה <u>בתוכנית אירוח של גיל ריבה</u> (את מי אני מזמין לארוחה?). בעקבות הצפייה בתוכנית התלמידים ימלאו דף צפייה:</p> <p>* מהם השאלות שגיל ריבה שואל את המראייין?</p>	<p>הכנה לראיון אישי- סיפור של דמות ממשפחתי</p>

<p>* מהם הטכניקות לגרום לאדם לדבר? דיון: מה הוא שאל? איך שאל? מה גרם לדבר? (דוגמא: סיפור הלבבות)</p> <p>לאחר מכן נעבור להכנת דף שאלון עבור אדם מהמשפחה שלי. ההכנה תבצע ביחד כהכנה לקראת ראיון של הילדים עם מבוגר ממשפחתם. (חלום, עבודה, סיפור עלייה, סיפור שעובר במשפחה, מוסיקה שגדלתי עלייה, מאכל משפחתי, מנהג משפחתי, חוויות חגים במשפחה).</p> <ul style="list-style-type: none"> • כדאי לתת דוגמאות של המורים לשאלות ותשובות אפשריות. • מומלץ לתת הזדמנות לתלמידים לתרגל את השאלות בזוגות ולכתוב. • איסוף, ניתוח וסיכום ההתנסות. 	
<p>לשמוע חוויות של התלמידים מהראיונות. לחשוב, ולתכנן את האופן בו יוצג הריאיון לשאר התלמידים: איך הכי נכון ומעניין לשתף בראיון שערכתי? (מומלץ להתייעץ על אפשרויות הצגת הראיון בקבוצות קטנות).</p> <p>אופציות אפשריות להצגת הראיון: מצגת, סרטון, פלקט + תמונות קולאז' - יצירת עיתון או אלבום.</p>	<p>הצגת משפחתי</p> <p>סיפור</p>
<p>"הסיפור העתידי שלי" - איך אני רואה את עצמי בעוד מספר שנים? דף הנחייה חובה! (ציר זמן מהילדות לעתיד)</p>	<p>הסיפור שלי!!!</p>
<p><u>מפגש סיכום כיתתי</u>: כל תלמיד יביא מאכל משפחתי/עדתי + סיפור (של המאכל, של המתכון, מתי מכינים אותו ומי מכין) אופציה להזמין הורים/ "מועדון ארוחת בוקר/ערב" כיתתי.</p> <ul style="list-style-type: none"> • שימוש במפת עולם- "אנחנו על המפה": הצגת שמות תלמידים ומאיפה המשפחה שלהם הגיעה. • כדאי לבקש מכל תלמיד להביא חפץ המסמל את המקום שממנו משפחתו עלתה למשל - מרוקו - בגד חינה + מאכל. • הצגה של הסיפור המשפחתי והאישי שלי. • סיכום של התלמידים איך הם חוו את המפגשים. 	<p>השורשים הקולינריים שלי ☺</p> <p>מפגש סיכום והצגת תוצרים</p>

ב. מאמרים/העשרה

- סמ"ל (סיפורים מובילים להצלחה), דר' שרית ברזילאי - חפשו מצגת ברשת.
 - על הספר: "לזכות מחדש בילדות מאושרת", דר' בן פורמן - <http://www.merkaz-shefer.org/ArticlesFromCoaches/%E2%80%8F%E2%80%8Fbook.html>
 - מאגר הידע "דרך כפר", <http://maagar.derechkar.org.il/se/search?SearchCategoryID=0&SearchTypeID=0=&SearchText=%D7%A0%D7%A8%D7%98%D7%99%D7%91&Tag>
 - זרקור על הגישה הנרטיבית
- "על פי הגישה הנרטיבית, עיצוב חיינו אינו כבול להבנת העבר אלא דווקא להבניית העתיד בעזרת גורמי החוסן הנפשי, הדמיון, היצירתיות והסיפור שהאדם מספר על חייו. האדם יכול לחולל שינוי בחייו באמצעות יצירת שינוי באופן שבו הוא בונה את סיפור חייו, הנרטיב. ההתמקדות היא לא בבעיה אלא באיתור נקודות העוצמה של הפרט והעצמתם.

שניים מהמובילים את הגישה הנרטיבית היו וויט ואפסטון. נקודת המוצא שלהם היתה שהמאמץ להעניק משמעות לחיים מחייב אותנו לארגן את האירועים בחיינו ברצף מתמשך על פני הזמן, באופן שיאפשר לנו להגיע לתיאור לכיד של עצמנו והסובב אותנו. לתיאור כזה אפשר להתייחס כאל נרטיב-אישי או כאל סיפור. הצלחת תהליך הסיפור מעניקה לאנשים תחושת המשכיות ומשמעות לחייהם ומשמשת בסיס לארגון חיי היום יום ולפרשנות ההתנסויות הבאות."

ג. טיפים למחנך

- מומלץ בחום שכל מחנך המעביר את התוכנית ישתף את התלמידים בסיפורו האישי באמצעות ביצוע של המשימות והמטלות הנדרשות מהתלמידים במסגרת התוכנית. שיתוף מצדו של המחנך יכול לייצר פתיחות, דוגמא אישית וכן לאפשר לתלמידים לפגוש את המחנך כאדם שלם.
- החיבור של התלמידים אל סיפורם האישי דורש ליווי צמוד ורגיש של המחנך ועידוד של התלמיד לאורך התהליך. חשוב להיערך לכך לפני הכניסה לתהליך.